

Platební styk, elektronické peníze. pokračování

Elektronické peníze

- ▶ Pojem elektronické peníze označuje peníze nebo jiný kredit, jehož transfer probíhá elektronicky. Můžeme si je rozdělit třeba na typy Card-based a Software-based. Card-based elektronické peníze jsou peníze, které jsou uloženy na nějakém přenosném médiu, typicky kartě s integrovaným obvodem obsahujícím mikročip. Tato **elektronická peněženka** zajišťuje různé kryptografické funkce a hlavně s ní můžeme platit i v reálném světě. Software-based elektronické peníze jsou takové, které se spravují přes software nainstalovaný na PC či PDA. Typické použití je pouze přes počítačové sítě, jako je Internet.

Negativní vymezení

- ▶ Elektronické peníze je třeba striktně odlišit od různých internetových věrnostních systémů, jež jsou pouhou obdobou běžných věrnostních programů, a jaké dnes nabízí každý větší supermarket. Jako typický příklad lze uvést tzv. fazole společnosti Eastbiz Net Inc. nebo dukáty od firmy Mafra, a. s. Zásadní odlišnost spočívá v jejich omezené konvertibilitě v některou z existujících měn (a opačně). Internetové **věrnostní body** nejsou platebním nástrojem, obdobou bankovek a mincí, ale marketingovým nástrojem pro získání nových zákazníků.(

- ▶ Mezi nejznámější příklady e-peněz patří čipové karty (smart karta) a systémy jako SWIFT nebo Pay Pal. Může jít o takzvanou tvrdou měnu (nevratné transakce), na niž lze nahlížet podobně jako na hotovost. Měkká elektronická měna se naopak soustřeďuje na možnost vrácení peněz v případě prokázané krádeže nebo podvodu. Nárok je nutno vznést během zúčtovací doby, například do 48 hodin. Oba systémy mají své důvody existence.

- ▶ příkladem Software-based peněz jsou platby za virtuální zboží. Evropané prý vloni utratili na virtuálním trhu miliardu dolarů, z toho Češi 7,8 mil. USD, pouze za virtuální předměty a služby. A tento trh rychle roste. Facebook k tomu zhruba před rokem zavedl univerzální platební měnu pro všechny hry, které se říká Facebook Credits. Deset kreditů stojí jeden dolar. Ve světě existuje zhruba přes 80 různých platebních metod, jak si kredity dobít, a Facebook si pak z každé transakce z prodeje virtuálního zboží bere 30 procent.

problémy

- ▶ Je těžší vybírat daně a usnadnilo se praní špinavých peněz. Mezi makroekonomické efekty patří nestability kurzu a možný nedostatek peněz v oběhu. Celkové množství elektronických peněz oproti skutečným penězům k dispozici vyvolává obavy z dostupnosti skutečné měny

- ▶ Subjektem, který má v ČR elektronické peníze na starosti je celkem pochopitelně Česká národní banka. Ta rozděluje fyzické a právnické osoby na
  - a. subjekty, nad kterými vykonává dohled (banky, fondy, obchodníci s CP -regulace),
  - b. subjekty, které ČNB pouze registruje neboli eviduje (nucení správci, likvidátoři, vydavatelé elektronických peněz), a
  - c. subjekty poskytující přeshraniční služby (ad a., ale s licenci v cizině)

Všechny tyto subjekty si ČNB rozdělila do 37 seznamů a tyto seznamy poskytla veřejnosti ČNB - Základní seznamy regulovaných a registrovaných subjektů. Online:

https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB15.BASIC_LISTINGS?p_lang=cz

International Bank Account Number (IBAN)

- ▶ je mezinárodní číslo bankovního účtu umožňující provádět platby do a ze zahraničí. Je definován standardem **ISO 13616**
- ▶ Používá se ve všech zemích EU
- ▶ IBAN je tvořen maximálně 34 znaky, kterými mohou být číslice a velká písmena. Při elektronickém zpracování se používá zásadně bez mezer, v písemných materiálech je zvykem ho pro přehlednost dělit do čtyřznakových skupin rozdělených mezerami. IBAN začíná dvoupísmenným kódem země podle standardu ISO 3166-1 alpha-2, dále následují dvě kontrolní číslice a maximálně třicetiznaková identifikace účtu v rámci příslušného státu (tzv. BBAN – *Basic Bank Account Number*) – délka a struktura této části se v jednotlivých zemích liší, každý stát však musí mít délku své části pevně danou.

BIC kódy bank (SWIFT)

- ▶ SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční komunikaci) slouží zejména k mezinárodnímu platebnímu styku. V rámci SWIFTu má každá zúčastněná banka svůj jedinečný kód (BIC), kterým se identifikuje.
- ▶ Swiftová adresa dané banky **BIC** (*Bank Identifier Code = bankovní identifikační kód*) je osmi nebo jedenáctimístný údaj, který se skládá z následujících znaků:

BIC kódy bank

- ▶ **Bank of Tokyo-Mitsubishi**BOTK CZPPXXX
- ▶ **Crédit Agricole Corporate and Investment Bank**CRLY CZPPXXX
- ▶ **BRE Bank (mBank)**BREX CZPPXXX
- ▶ **Citibank Europe**CITICZPXXXX
- ▶ **Citfin, spořitelní
družstvo**CITFCZPPXXX**COMMERZBANK**COBACZPPXXX
**XCrédit Agricole Corporate and Investment Bank
(CALYON)**CRLY CZPPXXX**Česká exportní
banka**CZEE CZPPXXX**Česká národní
banka**CNBACZPPXXX